

ගිණුම්කරණ සංකල්ප

ගිණුම්කරණ සංකල්ප

ගිණුම්කරණ සංකල්ප හැඳින්වීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන මූලිකාංග හඳුනාගැනීමේ දී සහ මැනීමේ දී යොදාගන්නා පොදුවේ පිළිගත් මූලධර්ම ගිණුම්කරණ සංකල්ප වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන මූලිකාංග

පොදුවේ පිළිගත් මූලධර්ම

ගිණුම්කරණ සංකල්ප යොදාගැනීමේ වැදගත්කම

01. මූල්‍ය ගිණුම්කරණයේ යොදාගන්නා ගිණුම්කරණ සංකල්ප රාශියක් පැවතීම නිසා ගනුදෙනු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හඳුනාගැනීම පහසු වීම.
02. ගිණුම්කරණ පිළිවෙත්වල සංගතතාවයක් ඇතිවීම
03. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් ගිණුම්කරණ තොරතුරු සැසඳිය හැකි වීම.

ගිණුම්කරණ සංකල්ප යොදාගන්නේ මූල්‍ය ගිණුම්කරණයේ පමණි.

සංකල්ප අතර සම්බන්ධතා පැවතීම

උදාහරණ :

- කාලච්ඡේද සංකල්පය හා ගැලපුම් සංකල්පය

- ගනුදෙනුවක් වාර්තාකිරීමේදී ගිණුම්කරණ සංකල්ප කහිපයක් සම්බන්ධ විය හැක

උදාහරණ :

❖ ක්ෂය වාර්තා කිරීමේ දී,

- අබණ්ඩ පැවැත්ම
- කාළච්ඡේද සංකල්ප
- මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය
- ගැලපුම් සංකල්ප
- ආරක්ෂණ සංකල්පය / විවක්ෂණ සංකල්පය

❖ තොග වාර්තා කිරීම

- විවක්ෂණ සංකල්පය
- ගැලපුම් සංකල්පය
- මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය

❖ වියදම් වාර්තාකිරීම

- ගැලපුම් සංකල්පය
- කාළච්ඡේද සංකල්පය
- උපචිත සංකල්පය
- මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය

❖ ආදායම් වාර්තා කිරීම

- උපචිත සංකල්පය
- උපලබ්ධි සංකල්පය
- ගැලපුම් සංකල්පය
- කාළච්ඡේද සංකල්පය
- මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය
-

01.ඒකක සංකල්පය

ව්‍යාපාරයට අයිතිකරුවන්ගෙන් වෙන්වූ ස්වාධීන පැවැත්මක් ඇතිබවය.

ව්‍යාපාරය ස්වාධීන ඒකකයක් නිසා ඒහි අයිතිකරු ව්‍යාපාරය සමග කරන ගනුදෙනු වෙන්කර හඳුනාගෙන ඒවා ව්‍යාපාර දෘෂ්ඨිකෝණයෙන් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

ප්‍රශ්න - 01

ව්‍යාපාරය හා අයිතිකරු ඒක ඒකකයක් ද ? .....

ප්‍රශ්න - 02

ව්‍යාපාරයක අයිතිකරු , ව්‍යාපාරය සමග කරන ගනුදෙනු මොනවා ද ?

ප්‍රශ්න - 03

පහත ගනුදෙනු ව්‍යාපාරයේ පොත්වල වාර්තාකරන්නේ කෙසේ ද ?

- අයිතිකරුගේ නිවසේ දුරකථන බිල රු. 4 000 ක් ව්‍යාපාරයේ මුදලින් ගෙවීම.
- අයිතිකරු ව්‍යාපාරයෙන් රු. 10 000 ක භාණ්ඩ සිය පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනයට ගෙනයාම
- අයිතිකරු රු. 50 000 ක් සිය බිරිදගෙන් ණයට ඉල්ලා ව්‍යාපාරයට ආයෝජනය කිරීම
- රු. 6 000 ක මුදල් ව්‍යාපාරය , අයිතිකරුගේ රක්ෂණ වියදම් සඳහා ගෙවීම .
- බැංකු අයිතවක් පවතින විට රු.10 000 ක් වූ චෙක්පතක් සිය පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනයට අයිතිකරු ගෙනයාම .

ප්‍රශ්න - 04

සරත් තම ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමෙන් රු. 200 000 ක් ලබාගෙන තම නිවසේ ඉදිරිපස කොටසේ සිල්ලර වෙලඳ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කරන ලදී. මුදලින් ව්‍යාපාරයට අවශ්‍ය දෑ මිලට ගත් අතර , ව්‍යාපාරයේ විකුණුම් සඳහා ණයට ද භාණ්ඩ ලබා ගන්නා ලදී . තවද සරත් ව්‍යාපාරයේ මුදලින් සිය නිවසේ විදුලි වියදම් ගෙවන ලදී.

පහත සඳහන් ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු සපයන්න,

- ව්‍යාපාරයේ අයිතිකරු කවුරුන් ද ? .....
- ව්‍යාපාරයට සරත් යෙදූ ප්‍රාග්ධනය කොපමණ ද ? .....
- ව්‍යාපාරයේ ගනුදෙනු සටහන් කළ යුතු වන්නේ කුමන පාර්ශවයේ දෘෂ්ඨිකෝණයෙන් ද ? .....
- ව්‍යාපාරයේ මුදලින් සිය නිවසේ විදුලි වියදම් දරන විට සරත්ගේ හිමිකමට ඇතිවන බලපෑම කුමක් ද ? .....
- භාණ්ඩ ණයට මිලදී ගැනීම තුළ වැඩිවන්නේ සරත්ගේ අයිතිය ද , නැතහොත් වෙළඳ ණයහිමි වගකීම ද ? .....

ප්‍රශ්න - 05

පහත සඳහන් ප්‍රකාශ සත්‍ය ද , අසත්‍ය ද යන්න දක්වන්න,

- ව්‍යාපාරයට ඒහි අයිතිකරුවන්ගෙන් හා ඔහුට අයත් වෙනත් ව්‍යාපාර වලින් වෙන්වූ ස්වාධීන පැවැත්මක් ඇත.....
- අයිතිකරුවකුට ව්‍යාපාර කහිපයක් ඇතිවිට ඒවා ඒකම ව්‍යාපාරයක් ලෙස සලකා ගිණුම් තැබීම සිදු කළ යුතුය .....
- ව්‍යාපාරයේ අයිතිකරුගේ ජීවිත රක්ෂණ වාරික ගෙවීම ව්‍යාපාරයේ වියදමක් ලෙස සැලකිය යුතුය .....
- ගැනිලි යනු හිමිකමේ අඩුවීමයි.....
- ගැනිලි මුදලින් මෙන්ම භාණ්ඩ වලින් ද සිදුවිය හැක .....

ප්‍රශ්න - 06

සුසන්ත මෝටර් රථ අළුත්වැඩියා කිරීමේ සේවා ස්ථානයක් ආරම්භ කිරීමට සිය මවගෙන් රු. 100 000 ක් ඉල්ලා ගත්තාය. රු. 80 000 ක් වටිනා තම අළුත්වැඩියා උපකරණ ද ව්‍යාපාරයට යෙදවීය. සුසන්තගේ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුමෙන් රු. 50 000 ක් ලබාගෙන රු. 30 000 ක් ව්‍යාපාරයට යෙදවීය.

පහත සඳහන් ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු සපයන්න,

- ව්‍යාපාරයේ අයිතිකරු කවුරුන් ද ? .....
- ව්‍යාපාරයට සරත් යෙදූ ප්‍රාග්ධනය කොපමණ ද ? .....

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- ❖ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී අයිතිකරුගේනම නොව ව්‍යාපාරයේ නම සඳහන් කිරීම
- ❖ ගැනිලි
- ❖ යොදන වත්කම් ප්‍රාග්ධනය ලෙස සැලකීම .
- ❖ තනි ව්‍යාපාරවල ආදායම් බදු ව්‍යාපාරයේ වියදම් ලෙස නොසැලකීම
- ❖ අයිතිකරුගේ වත්කම් , දේපල , වගකීම් කසිවක් ව්‍යාපාරයේ ගනුදෙනු ලෙස නොසැලකීම

02. අඛණ්ඩ පැවැත්ම සංකල්පය / Going Concern Concept

ව්‍යාපාරය දැකිය හැකි අනාගතයක් දක්වා පවතිය යන උපකල්පනය කර මූල්‍ය වාර්තා පිළියෙල කරන බව අඛණ්ඩ පැවැත්ම සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ.

ව්‍යාපාරය වසා දැමීමට හෝ මෙහෙයුම් කටයුතු සීමා කිරීමක් පිළිබඳ අරමුණක් කළමණාකාරිත්වයට නැත යන්න මෙහිදී උපකල්පනය කරයි.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

අඛණ්ඩ පැවැත්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී පහත අවස්ථාවන් වලදී යොදා ගන්නා අවස්ථා ලෙස පෙන්වා දිය හැක ,

- ව්‍යාපාරයේ වත්කම් ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ග කිරීම
- ව්‍යාපාරයේ වගකීම් ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ග කිරීම
- මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ වත්කම් උපලබ්ධි කරගතහැකි අගයන් මත නොපෙන්වා ඒවා ලබාගත් වටිනාකමට (ඓතිහාසික පිරිවැය මත) පෙන්වීම .
- දේපල පිරියත උපකරණ වාර්ෂිකව ක්ෂය වෙන්කිරීම

ප්‍රශ්න - 07

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී පදනම් කරගනු ලබන උපකල්පනය වන්නේ අඛණ්ඩ පැවැත්මයි. ව්‍යාපාරයේ පැවැත්ම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතීනම් වත්කම් හා වගකීම් ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ගකිරීමක් අවශ්‍ය නැත යන්න සත්‍ය ද ? අසත්‍ය ද ? හේතු දක්වන්න.

ප්‍රශ්න - 08

ජංගම නොවන වත්කම් ක්ෂය කිරීම සඳහා පදනම සපයන ගිණුම්කරණ සංකල්පය කුමක් ද ?

---

03. කාලච්ඡේද සංකල්පය (Periodic Concept)

ව්‍යාපාරයේ දැකියහැකි අනාගත කාලය නිශ්චිත කාලච්ඡේද වශයෙන් බෙදා ඒකඒක් කාලච්ඡේද සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සිදු කරන බව මෙයින් අදහස් කෙරේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

කාලච්ඡේද සංකල්පය මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී පහත අවස්ථාවන් වලදී යොදා ගන්නා අවස්ථා ලෙස පෙන්වා දිය හැක ,

- අදායම් ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේ දී ඒහි ඉහලින් කාලපරිච්ඡේදය සඳහන් කිරීම.
- මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී ඒය යම් දිනකට පිළියෙල කරන බව ඒහි ඉහලින් දැක්වීම
- ව්‍යාපාරයේ කාර්ය සාධනය ගණනය කිරීමේ දී වර්ෂයට අදාල අදායම් හා වියදම් සැලකිල්ලට ගැනීම
- ගැලපීම් සිදු කිරීම

ප්‍රශ්න - 09

ව්‍යාපාරයක ගිණුම්කාලච්ඡේදයේ ආරම්භය 2020.04.01 නම් ඒම ගිණුම් කාලච්ඡේදය සඳහන් කරන්න
.....

ප්‍රශ්න - 10

පහත ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු වලට අදාළව කාලච්ඡේදයේ ආදායම හෝ වියදම ගණනය කර දක්වන්න.

- ❖ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂයේ දී රු. 1 2 00 000 ක භාණ්ඩ මිලදී ගෙන ඒයින් රු. 8 00 000 ක් වූ භාණ්ඩ රු. 1 400 000 කට ඒම කාලච්ඡේදයේ දී විකුණන ලදී. ....
- ❖ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් කාලච්ඡේදයේ විදුලි ය ලෙස රු. 120 000 ක් ගෙවූ අතර තවත් රු. 10 000 ක් අවසන් මාසයට(මාර්තු) අදාළව විදුලි බිල ලැබී ඇත්තේ 2021.04.10 දිනය .....

04. මූල්‍ය මිණුම් සංකල්පය (Financial Measurement Concept)

ව්‍යාපාරයක සිදුවන ගනුදෙනු හා සිද්ධි අතුරින් මුදලින් මැනිය හැකි ගනුදෙනු හා සිද්ධි පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හඳුනා ගැනීම මෙම සංකල්පයෙන් දක්වයි.

ඒ අනුව මෙම සංකල්පයට අනුව අදාළ රටේ මුදල් ඒකකයෙන් මැන මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කරයි.

මුදලින් මැනිය නොහැකි සිද්ධි ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාමේ දී තීරන ගැනීමට උපකාරී වුවත් මෙම සංකල්පයට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හඳුනා නොගනී.

මූල්‍ය මිණුම් සංකල්පයේ දුර්වලතා :

- ❖ මුදලේ අගය ස්ථාවරයැයි සැලකීම
- ❖ මුදලින් අගය කළ නොහැකි දෑ ගිණුම්ගත නොකිරීම (උදා : කළමනාකරණ දක්ෂතා , සේවක කාර්යක්ෂමතා)

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- මුදලින් මැනිය හැකි දෑ පමණක් ගිණුම්ගත කිරීම
- සියළුම ගනුදෙනු වටිනාකම් මුදලින් නිරූපනය කිරීම
- මුදලින් මැනිය නොහැකි ගනුදෙනු ගිණුම්ගත නොකිරීම

ප්‍රශ්න - 11

පහත සඳහන් ගනුදෙනු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හඳුනා ගනිද නොගනී ද යන්න දක්වන්න.

- ව්‍යාපාරයේ විකුණුම් රු. 1 000 000 කි.....
- අයිතිකරු රු. 60 000 ක් සිය පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනයට ගෙන යාම.....
- ව්‍යාපාරය සිත් ගන්නා සුළු ස්ථානයක පිහිටා තිබීම .....
- ව්‍යාපාරයේ අවංක සේවකයන් සිටීම .....
- කළමනාකරු දක්ෂ උපාධිධාරියකු වීම .....

05. ආරක්ෂණ / විවක්ෂණ සංකල්පය (Preudence Concept)

වර්ථමාන ගනුදෙනුවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි වියදම් සහ අලාභ හඳුනාගෙන ඒ සඳහා වර්ථමානයේ දී වෙන්කිරීම කළ යුතු බවත් නමුත් වර්ථමාන ගනුදෙනුවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනාගතයේ දී ලැබීමට නියමිත ආදායම් හා ලාභ වර්ථමානයේදී හඳුනා නොගත යුතු බවත් මෙම සංකල්පයෙන් දැක්වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී ගිණුම්කරණ ඒකකයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය , මූල්‍ය තත්ත්වය මුදල් ප්‍රවාහයන් පිළිබඳ තොරතුරු වඩාත් සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට ආරක්ෂණ සංකල්පය දායක වේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- භාණ්ඩකරණ අලාභ සඳහා ඉඩ හැරීම
- තොගය පිරිවැය හා ශුද්ධ උපලබ්දි අගයෙන් අඩු අගයට වාර්තා කිරීම
- සේවක වන්දි සඳහා වෙන්කිරීම්
- වගකීම් සහතික ගෙවීම් සඳහා වෙන්කිරීම්

ප්‍රශ්න - 12

වර්ථමාන ගනුදෙනු වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනාගතයේ දී ලැබීමට නියමිත ආදායම් හා ලාභ ගිණුම් ගත කළ යුතු ද ?

ප්‍රශ්න - 13

වර්තමානයේ ගනුදෙනු වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනාගතයේ දී ඇතිවිය හැකි අලාභ සඳහා වෙන්කිරීම් කළ යුතු ද ?

ප්‍රශ්න - 14

තොගය පිරිවැය සහ ශුද්ධ උපලබ්දි අගයේ වඩා අඩු අගයට වාර්තා කිරීම කළ යුතු ද ?

---

06. ප්‍රමාණාත්මක සංකල්පය / සාපේක්ෂ වැදගත්කමේ සංකල්පය (Materiality Concept)

ගිණුම්කරණයේ දී ප්‍රමාණාත්මක බව තීරණය වන්නේ කිසියම් තොරතුරක් ගිණුම්කරණ තොරතුරු පිළිබඳ ඇල්මක් දක්වන පාර්ශවයන්ගේ තීරණ ගැනීමේ හැකියාවට කොතරම් දුරට බලපාන්නේ ද නැද්ද යන්න මතයි.

තීරණ ගැනීමේ හැකියාවට බලපෑම් කළ හැකි තොරතුරු ඒනම් තීරණ වෙනස් කළ හැකි තොරතුරු ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු වේ.

- ඒවැනි ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මූල්‍ය වාර්තා වලින් මග හැරීම හේතුවෙන් පරිශීලකයින් ගන්නා තීරණ වැරදි විය හැක. යම් ණයගැති වටිනාකමක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් මග හැරීම.
- වැරදි ලෙස නිරූපනය වීම මත ගන්නා තීරණ වැරදි විය හැක. දේපල පිරියත උපකරණ ඉවත් කිරීම් සටහන් නොවීම.

ඒමෙන්ම ගිණුම් වාර්තා පිළියෙල කරමිනිදි වත්කම් ලෙස ප්‍රාග්ධනිත කරනවා ද ? වියදමක් ලෙස කපා හරිනවා ද ? යන්න තීරණය වන්නේ ඒම ගනුදෙනු වල ප්‍රමාණාත්මක භාවය මතය.

ප්‍රමාණාත්මක භාවය යන්න ව්‍යාපාරයේ කටයුතු වල ස්භාවය හා පරිමාව මත වෙනස් වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයින් සෑම විටම විශ්වාස කරන්නේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුලින් සත්‍ය හා සාධාරණ තොරතුරු ඉදිරිපත් වන බවයි. ඒ නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මහ හැරීමක් ඇති නොවන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ යුතුය.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- ආයතනයකට සිදුරු විදිනකයක් / අමුණුම් කටු යන්ත්‍රයක් මිලට ගැනීම වියදමක් සේ සලකා ලාභලාභ ගිණුමට ලියා හැරීම
- ඵලදායී ජීව කාලය වර්ෂ 4 ක් වුව ද ලිපි ගොනු කවර පිරිවැය , ඒවා මිලදී ගත් අවස්ථාවේ දීම වියදමක් ලෙස හඳුනා ගැනීම
- සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ වරයකුට දුන් ණය මුදල කොතතෙක් කුඩා වටිනාකමක් වුව ද ඒය වෙනම අණවරණය කිරීම .

07.යථාරූපී (හරාත්මකභවේ) සංකල්පය (Substance Over From Concept)

ගනුදෙනුවක් ගිණුම්ගත කිරීමේ දී පදනම් කර ගත යුත්තේ ඒම ගනුදෙනුවේ නෛතික ස්භාවය නොව ඒහි ආර්ථිකමය යථාර්තය හා හරය බව යථාරූපී සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ. ආර්ථිකමය යථාර්ථය යනු ප්‍රතිලාභ ලැබීම හා අවධානම් දැරීමයි.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

කල්බදු ක්‍රමයට ගන්නා වත්කම් වල අයිතිය ගැනුම් කරු සතු නොවුවත් ඒය ගැනුම් කරුගේ පොත්වල වත්කමක් ලෙස හඳුනා ගැනීම.

ප්‍රශ්න - 15

රු.2 250 000 ක් ගෙවා පිපල් ලීසිං සමාගමෙන් මෝටර් රථයක් කළබදු ක්‍රමයකට කමල් ලබා ගන්නා ලදී . මූලික තැන්පතුව ලෙස රු. 500 000 ක් ගෙවා ඇත.

I. වත්කමේ නීතිමය අයිතිය කා සතු වේ ද ?

II. මෙම වත්කමේන ලැබෙන ප්‍රතිලාභ මොනවාද ? 2 ක් නම් කරන්න.

III. ඒම වත්කමේ ප්‍රතිලාභ බුක්ති විදින්නේ කවු ද ?

---

08. අනාවරණ සංකල්පය / හෙළිදරව් කිරීමේ සංකල්පය (Disclosure Concept)

ගිණුම්කරණ වාර්තා පිළියෙල කිරීමේ දී තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය සියළු ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු නොසලකා බැලීමට හේතු වන බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ සම්බන්ධව ඒහි පිරිවැය , සමුච්ඡිත ක්ෂය හා ධාරණ අගය ලෙස හෙළිදරව් කිරීම
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කරන දිනට පසු සිදුවීම් හෙළිදරව් කිරීම
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් හෙළිදරව් නොවන තොරතුරු සටහන් මගින් හෙළිදරව් කිරීම උදා : බදු පෙර ලාභය ගණනයේදී සැලකිල්ලට ගන්නා ලද වියදම්
- අධ්‍යක්ෂ වරයකුට ලබා දුන් ණය මුදල් හෙළිදරව් කිරීම

09. ගැලපුම් සංකල්පය / අනුසිඳුම් සංකල්පය (Matching Concept)

ගිණුම් කළලව්වේදයට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රථිඵලය ගණනය කිරීමේ දී ඒම ගිණුම් කාලවච්ඡේදයේ ආදායම් , ඒම ආදායම ඉපයීමට දායක වූ වියදම සමඟ ගැලපිය යුතු බව ගැලපුම් සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- විකුණුම් ආදායම , විකුණුම් පිරිවැය සමඟ ගැලපීම
- අවසාන තොග ගැලපීම
- ක්ෂය වියදමක් සේ ආදායම් ප්‍රකාශයේ ගැලපීම
- හානිකරණ අලාභ / හානිකරණ අලාභ සඳහා ඉඩහැරීම් ගැලපීම
- ප්‍රතිපාදනයන් සඳහා ගැලපීම් කිරීම
- අනාගත ප්‍රතිලාභ ජනනය නොවන වත්කම් කාලවච්ඡේදයේ වියදම් ලෙස සැලකීම (උදා : තොග කපා හැරීම)
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී ගැලපීම් සිදු කිරීම

10. ඓතිහාසික පිරිවැය සංකල්පය / පිරිවැය හඳුනාගැනීමේ සංකල්පය

(Historical Cost Concept)

ව්‍යාපාරයක් සතු වත්කම් ඒවා අත්පත්කරගත් අවස්ථාවේ දී හුවමාරු වූ වටිනාකමට ද , වගකීම් ඒවා ඒලබුණු අවස්ථාවේ ඒකභව වටිනාකමට ද පොත්වල වාර්තාකළ යුතු බව ඓතිහාසික පිරිවැය සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ.

ඒමෙන්ම ඒවා බැඳුණු ආදායම් හා වියදම් ද ඓතිහාසික පිරිවැයට පොත්වල වාර්තා කරයි.

මෙහි ඓතිහාසික බව යන්න ඇතිවන්නේ වත්කම් හා වගකීම් ප්‍රථම වතාවට හඳුනාගත් පසුව ඒවායේ වටිනාකම් කාලච්ඡේදයෙන් කාලච්ඡේදයට වෙනස් නොකර අත්පත්කරගත් මිලට පවත්වා ගැනීම හේතු කොටගෙනයි.

අද දින වත්කමක් අත්පත් කර ගත් විට ඒය ඓතිහාසික නොවේ. නමුත් ඒය ඊළඟ කාලච්ඡේදයට අදාළව ඓතිහාසික වේ.

ඓතිහාසික පිරිවැයට වාර්තා කිරීම නිසා අගය තහවුරු කර ගැනීම පිළිබඳ විශ්වාසදායී බවක් , පහසු බවක් ඇතිවේ. ගිණුම් තැබීමේ කටයුතු ද පහසු වේ.

නමුත් ගිණුම්කරණ තොරතුරු වල කාලීන බව පිළිබඳ ගැටළු මතු වේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- දේපළ පිරිසක උපකරණ ප්‍රථම වරට හඳුනාගැනීමේ දී පිරිවැයට වාර්තා කිරීම .

මෙම සංකල්පය බැහැර වන අවස්ථා :

- දේපළ , පිරිසක හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණන අගයට වාර්තා කිරීම
- තොගය ගුද්ධ උපලබ්ධි අගයට වාර්තා කිරීම

මෙම සංකල්පයේ දුර්වලතා :

- ව්‍යාපාරයේ වත්කම්වල වර්ථමාන අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල නිරූපනය නොවීම .

11. උපලබ්ධි සංකල්පය / අයහාරය හඳුනාගැනීමේ සංකල්පය

(Revenue Recognition Concept)

ආදායම සත්‍ය වශයෙන් ඉපයූ අවස්ථාවේ දී ඒම ආදායම හඳුනාගත යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ.

උපලබ්ධි සංකල්පයට අනුව ආදායම උපලබ්ධි වීම ලෙස සලකන්නේ ,

- භාණ්ඩයක් විකිණීම සම්බන්ධයෙන් නම් , ඒම භාණ්ඩ තොගය සම්බන්ධයෙන් ආවදානම් හා ප්‍රතිලාභ මෙන්ම ඒහි පාලනය විකුණුම් කරුගෙන් ගැනුම්කරුට මාරුවන අවස්ථාව ආදායම් අපලබ්ධි වූ අවස්ථාව ලෙස හඳුනා ගත යුතුය.
- සේවාවක් සම්බන්ධයෙන් නම් , සේවාව සැපයූ අවස්ථාව උපලබ්ධි වූ අවස්ථාව ලෙස සැලකිය යුතුය.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- විකිණීම හෝ ආපසු ඒවීමේ පදනම මත භාණ්ඩ යවන අවස්ථාවේ දී ඒය විකුණුම් ආදායමක් ලෙස නොසැලකීම
- මුදලින් අගය නොලැබුන ද , ණයට විකුණුම් ආදායම් ලෙස සැලකීම.
- විකුණුම් අත්තිකාරම් ආදායම් ලෙස හඳුනා නොගැනීම .

ප්‍රශ්න : 16

තිලකසිරි විසිතුරු මල් බදුන් විකුණන ව්‍යාපාරයක නිරතව ඇත. ඒහි සිදු වූ ගනු දෙනු පහත දැක්වේ.

2021.04.15 දින මල් බදුන් 60 ක් ලබාදීම වෙනුවෙන් සුනෙන් ගෙන් රු. 15 000 ක අත්තිකාරම් මුදලක් ලබා ගැනීම.

2021.04.27 දින මල්බදුන් සියල්ලම සැපයීම ඒහිදී තවත් රු. 5 000 ක් ලැබීම.

2021.05.02 දින මල්බදුන් සඳහා ඉතිරි මුදල වූ රු. 20 000 ක් ගෙවීම .

I. 2021.04.15 දින ලද අත්තිකාරම් විකුණුම් ආදායමක් වේ ද ?

II. මෙම ගනුදෙනුවට අදාළ අදායම් ලෙස හඳුනාගත යුතු දිනය කුමක් ද ?

III. මෙම ගනුදෙනුවට අදාළ මුළු ආදායම කීය ද ?

IV. මෙම ගනුදෙනුවට අදාළ ගැනුම් කරු කවු ද ?

---

12. සංගතතා සංකල්පය

/ ඒකාකාරීවේ හඳුනාගැනීමේ සංකල්පය / අනුරූපිතා සංකල්පය (Consistency Concept)

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී හා ඉදිරිපත් කිරීමේ දී අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රතිපත්ති , නිරන්තරයෙන් වෙනස් නොකළ යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් අදහස් කෙරේ.

මෙම සංකල්පය යෙදෙන අවස්ථා :

- නොගය අගය කිරීමට භාවිතා කරන ප්‍රථම ලැබීම් ප්‍රථම නිකුත්කිරීමේ ක්‍රමය දිගින් දිගටම පවත්වාගෙන යාම (FIFO)
- නොගය අගය කිරීමට බරිත (බරතැබූ) සාමාන්‍ය ක්‍රමය දිගින් දිගටම පවත්වාගෙන යාම (WAC)

ප්‍රයෝජන :

- තම ව්‍යාපාරයේ පෙර මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ සන්සන්දනය කිරීමේ හැකියාව ලැබේ
- සමාන වෙනත් ව්‍යාපාර සමඟ සන්සන්දනය කිරීමේ හැකියාව ලැබේ.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කළ හැකි අවස්ථා

ව්‍යාපාරයක් විසින් දිගින් දිගටම අනුගමනය කරමින් පැවැති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් වෙනස් කළ හැකි අවස්ථා දෙකක් ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියකින් හඳුන්වා දී ඇත. (LKAS – 08)

- ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක අවශ්‍යතාවය මත.
- ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කිරීමෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වඩාත් සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන්නේ නම්.

